

Nattens sværmer

MELBY: Studiet af natsommerfuglen, eller natsværmeren, kræver - ud over natarbejde - en hel del udstyr, nemlig et stort, hvidt lagen, en 250 watt pære, der skal lokke natsværmeren til, samt æggebakker, hvor den blændede natsværmer kan finde skygge.

Hvordan det foregår kunne man se i weekenden, da små 30 sommerfugleeksperter fra hele Europa i anledning af udgivelsen af de sidste bind i nu afdøde Michael Fibigers 13-binds værk om natsværmeren var samlet til natsværmersymposium i Melbylejren og på Melby Overdrev.

maw

Natsværmerne tiltrak mange eksperter til weekendens symposium.

Foto: Ulla Fibiger

og spanen at læriggøre og udgive 12 bind i et 13-binds værk om natsværmeren, Noctuidae Europaeae. Det sidste bind var han godt i gang med, da han døde af sin kræftsygdom. Det har Mariann Fibiger - som man kunne læse i Frederiksborg Amts Avis torsdag - med gode venners hjælp gjort færdigt og udgivet på Michael Fibigers eget forlag Entomological Press.

Skønheden

Men Michael Fibigers interesse for sommerfugle blev vakt mange år tidligere.

- Han begyndte som ni-årig, fortæller hans storesøster Ulla Fibiger.

Det foregik med ketchere og sommerfuglenet ved Udsholt Strand, hvor familien havde sommerhus. Ulla var også med til at indfange kål- og citronsommerfugle i sommerlandet, og fætre, kusiner og kammerater var også med. Men kun Michael kunne holde sommerfug-

storesøster.

Mariann kom ind i Michael Fibigers liv i sommeren 1969. Hendes forældre var lige flyttet til Liseleje, og hun skulle op og besøge dem sammen med en veninde. I Hillerød kom de to unge kvinder for sent til toget og besluttede sig for at tomle det sidste stykke. Den unge Michael Fibiger samlede dem op.

Han kørte en lille Mascot, og var på vej til Melby Overdrev, som var et af hans absolut foretrukne sommerfuglesteder. På turen fandt Michael og Mariann ud af, at de til daglig studerede det samme sted.

- Jeg gik på Gentofte Studenterkursus, og han gik på seminariet, der lå i den samme bygning.

Mariann og Michael giftede sig snart - og fik i øvrigt siden selv sommerhus i Liseleje. Michael Fibiger læste senere til psykolog. Biolog ville han ikke være, det vidste han tidligt.

- Han ville lave det han

Michael Fibigers kone, Mariann Fibiger, th, har aldrig været sommerfuglesamler som sin mand. Men efter hans død besluttede hun at drive hans forlag videre, og fra i dag og til på mandag er hun vært for et stort sommerfuglesymposium i Melbylejren til ære for sin mand. Her ses hun sammen med sin svigerinde Ulla Fibiger, der gennem alle årene har været med - som fotograf og indsamler.

Foto: Lars Skov

havde lyst til, siger Ulla.

Vende vesica

Michael Fibiger forblev altså amatør-entomolog hele sit liv. Men det forhindrede

ham ikke i at gøre opdagelser, der har haft stor betydning for naturvidenskaben. En af de største var opdagelsen af en helt ny slægt, *Micro Noctua*.

- Den har stået rundt omkring i samlinger verden over, uden at nogen rigtig vidste, fortæller Mariann Fibiger.

Men Michael Fibiger kunne noget, de færreste kunne. Han kunne vende vesicaer.

Mariann Fibiger forklarer:

- Han tager deres bagkrop og ser hvordan deres kønsorganer passer. Hvis de passer sammen er de i samme familie.

Mariann Fibiger, der i dag er lektor og i mange år har undervist på Handelsgymnasiet i Slagelse og VUC i Roskilde, blev aldrig selv sommerfuglesamler.

- Jeg sad og læste, når

han satte sommerfugle på spændbræt. Jeg har holdt liv i samleren, siger hun.

Og så har hun været med på alle rejserne til »alle mulige mærkelige steder hvor ingen andre kommer.« Hun kender - og deler alle Michaels sommerfugle-venner og har oversat Michael Fibigers og Morten Top-Jensens bog Danmarks Sommerfug-

Hvide lagner og stærke lamper

ASSERBO: Michael Fibigers interesse var i de første år rettet mod dagsommerfuglen.

Senere blev det natsommerfuglen, som er smukke, og for de fleste også langt mere ukendt.

Studiet af natsommerfug-

- Jeg blev for eksempel altid eksamineret i træer, når vi gik tur om vinteren, siger hun.

Fortsætter

Sidste år var Mariann og Ulla i Ungarn for at tale økonomi med Laszlo Ronkay, Zoologisk Museum i Budapest, der efter Michael Fibigers død blev redaktør på bind 13. Og i weekenden er hun vært for de knap 30 sommerfuglesamlere, museumsfolk og forskere fra hele Europa, der har været tilknyttet Michael Fibigers sidste projekt, og som mødes i Melby Lejren for at fejre udgivelsen af bind nummer 13 og se på sommerfugle ude på Melby Overdrev, hvor det hele begyndte.

Og det bliver ikke sidste gang. Mariann Fibiger mødes med sin nu afdøde mands sommerfuglesamler-venner og kollegaer.

- Da min mand døde, skulle jeg beslutte mig for, om jeg ville sælge eller føre det videre. Jeg besluttede mig for at føre det videre. Og det har jeg ikke fortrudt, siger hun.

mau

Fibiger samlede på sommerfugle, som blev nøje katalogiseret. Foto: Lars Skov

- Jeg holdt liv i samleren

Mere end 40 års samliv med en Michael Fibiger gjorde ikke Mariann Fibiger til sommerfuglesamler. Men hun var med på alle rejserne, og i weekenden er hun vært for et symposium til ære for sin mand, der hvor det hele begyndte...

ASSERBO: Solen skinner fra en næsten skyfri himmel. I skovbrynet fløjter en solsort. Herude på overdrevet bøjer græsset sig i den milde søndenvind. En sommerfugl flakser forbi, og slår sig ned på en gøgeurt.

Mariann Fibiger kan ikke bestemme den. Men det ville hendes mand, Michael Fibiger have kunnet. Sommerfugle var hans store interesse - og navnlig natsommerfuglen, eller natsværmeren, som den kaldes.

De sidste 30 år af sit liv nåede Michael Fibiger i samarbejde med samlere fra Ungarn, Italien, Tyskland og Spanien at færdiggøre og udgive 12 bind i et 13-bindsværk om natsværmeren.

lene fast uden at beskadige dem, så man kunne se årene, skønheden, konturerne...

- Vi andre turde ikke. De kribled jo, fortæller Ulla.

Senere kom alt det der med spændbræt, nåle, æter og glas med vat. Med årene rettede Michaels interesse sig i højere og højere grad mod natsommerfuglen.

- I begyndelsen var det kun dagsommerfuglen. Men natsommerfuglen er smukkere. Han stod med kæmpelagner og 250 watts pærer og æggebakker, mindes Ulla Fibiger, der siden ikke kunne rejse udenlands uden at blive udstyret med - netop lagner, pærer og æggebakker.

- De fleste af sommerfuglene i bogen, som er indfanget i Grækenland og Sydspanien, har jeg indsamlet, siger Ulla Fibiger, der også har taget en hel del af fotografierne i værket.

For mens sommerfuglen blev Michaels store interesse, blev Ulla en dygtig amatørfotograf.

Mariann

- Ja, de har et godt blik for farver, siger Mariann Fibiger om sin mand og hans storesøster.

Mariann kom ind i Michael Fibigers liv i somme-

Michael Fibiger

Michael Fibiger var læge, psykolog og sommerfuglesamler.

Han var medlem af Entomologisk Forening og Lepidopterologisk Forening på begge steder en overgang som formand, samt af den spanske SEL.

I 1980'erne tog han i samarbejde med museumsfolk til Ungarn, Spanien, Italien og Tyskland hul på en 13-binds udgivelse om natsværmeren, som er udkommet i Michael Fibigers eget forlag Entomological Press, det sidste bind posthumt, Michael Fibigers død var i januar 2011.

Derudover var han stifter af forlaget Bug Publishing.

le, der har forord af Michael Stoltze, til engelsk.

Og ligesom sin svigermoder og alle andre, der var tæt på Michael Fibiger, har Mariann gennem Michael erhvervet sig en omfattende viden om naturen, geografien, og...

- Jeg blev for eksempel tid eksamineret i træ-

FOKUS PÅ LISELEJE

Natsværmere på Melby Overdrev

SYMPOSIUM. 25 gæster fra ind- og udland samledes i Melbylejren for at mindes en stor samler og fejre udgivelsen af en bog om natsværmere.

AF LAILA MIERMONT

MELBY: 25 deltagere fra 6 lande var i weekenden samlet om en fælles glødende interesse - natsværmere - og for at mindes Michael Fibiger, og fejre udgivelsen af bog nr. 13, den sidste i rækken af et stort værk om natsværmere, et arbejde, der blev påbegyndt for 30 år siden og, som Michal Fibiger i samarbejde med de tilstedeværende samlere fra hele Norden og Europa, har studeret, skrevet, fotograferet, lay-outet og meget mere om denne insektart.

Michael Fibiger nåede ikke at se udgivelsen af den sidste bog, men var færdig med sit skrivarbejde, da han døde af bugspytkirtelkræft for halvdelen af år siden.

Det er hans hustru, Mariann Fibiger, der står bag arrangementet i Danmark, som er specielt tiltrækkende på grund af Melby Overdrev.

»Fordi militæret har holdt beplantningen nede gennem alle disse år, er der en stor mængde af natsværmere her; og derfor måtte vi også love at vi ville rive træer op, for at få lov til at bo og gå på natsværmerejagt i lejren denne weekend«, fortæller Mariann Fibiger, der har gjort arbejdet med værket færdigt for sin mand.

Nogle af deltagerne i natsværmersammenkomsten i Melbylejren, hvor de i tre dage har hørt foredrag, snakket, set og studeret natsværmere, fejret udgivelsen af den sidste bog af 13 styks om natsværmere. Et arbejde, der har strakt sig over 30 år. foto: Jan Stephan.

Michael Fibigers interesse for sværmere begyndte allerede som barn og Melby Overdrev var det ideelle sted at se dem og fange dem, for at studere dem og for at katalogisere dem.

»Mange synes, at det er synd at samle sværmerne, men samlere er vigtige, fordi vi sidder inde med en viden, og er dem, der bliver spurgt, når nogen har et spørgsmål«, indskyder Gert Jeppesen.

Og det er et imponerende opslagsværk, der er blevet frembragt, endda med ny viden om

artsbestemmelse. »Sværmeren kan kun parre sig med samme art. Michael fandt en metode til at se, hvordan sværmenes kønsorganer passer sammen. Gör de det, så er de samme art,« forklarer Mariann Fibiger.

Mariann Fibiger er ikke sommerfuglesamler selv, men bakkede sin mand op og efter

Hvis nogen har undret sig over mennesker belæst med hvide lagner, stærke lamper og æggebakker, så har de set videnskaben i aktion om natten på Melby Overdrev, som har overdrevet mange natsværmere at byde på. Det stærke lys tiltrækker natsværmere, som så søger skygge i æggebakkerne. Viola! Så kan der studeres! Foto: Ulla Fibiger

hans død besluttede hun selv at føre parrets forlag Entomological Press, som er udgiver af det store værk, videre.

»Jeg har jo kendt alle disse mennesker i årevis og mødt dem til alle ting og i alle mulige lande, og de er blevet venner, så det var helt naturligt, at vi selvfølgelig skulle mødes her, hvor Michael tilbragte så meget tid, slutter Mariann Fi-

biger, inden resten af dagen skal tilbringes med sightseeing i det nordsjællandske og den sidste fælles middag inden deltagerne skal rejse igen.

Michael Fibiger var også medstifter af forlaget Bug Book Publishing, der blandt andet har udgivet en tyk bog om alle Danmarks arter af sommerfugle og natsværmere.

HALSNÆS- REDAKTIONEN

Strandvejen 6 A,
3300 Frederiksværk
Tlf. 47 72 00 37
halsnaes@sn.dk
www.sn.dk/halsnaes
Redaktør:
Malin Westerlund (maw)
Tlf. privat: 20 67 02 53
Journalister:
David Abildgaard (dab)
Hanne Guldberg Mikkelsen
(mikk)
SALG OG ABONNEMENT
Tlf. 48 24 41 00
hillerod.salg@sn.dk
Dagligt kl. 8.30-16, lør. 8-11.

TID OG STED

TORSDAG

Ingen arrangementer anmeldt

FREDAG

09.00-12.00: Frederiksværk-hallen: Seniorbadminton ved Senioridræt på Halsnæs
09.30: Poppelhuset ved Hundested Hallen: Ældresagens stavgang for almindeligt og svagt gående
09.30: Konferencen i Krudd

Natsværmere-folk i Melbylejren

Melbylejren danner fra i morgen, fredag, rammen om et stor internationalt natsværmer-symposium.

ASSERBO: Det skal handle om natsværmeren, når universitetsfolk fra Ungarn, Italien, Tyskland og Spanien fra i morgen, fredag, og til på mandag mødes med skandinaviske samlere i Melbylejren og på Melby Overdrev.

Anledningen er udgivelsen af sidste bind i Michael Fibigers 13-bindsværk om natsværmere Noctuidae Europaeae, som er udkommet på Michael Fibigers eget forlag og har medvirket til skabelsen af en ny systematik inden for insektverdenen. Udgivelsen blev sat i værk af Michael Fibiger i begyndelsen af 1980'erne og er blevet til i samarbejde med museumsfolk fra de ovennævnte lande.

Mange af de natsværmere, som indgår i projektet er netop indsamlet på Melby Overdrev og på Liselejekanten, hvor Michael Fibiger og hans kone har haft sommerhus gennem mange år. Melbylejren var derfor oplagt, da alle de samlere, der i næsten 30 år har været tilknyttet projektet, skulle finde et

sted, hvor de kunne fejre, at projektet er blevet gennemført, sammenligne dyr, udveksle erfaringer og høre om de nyeste tiltag inden for

bestemmelse af insekter. Symposiumet finder sted fra den 29. juni til den 2. juli og er blevet muliggjort i et samarbejde med Naturstyrelsen og Melbylejrens Venner. maw

bestemmelse af insekter.

Symposiet finder sted fra den 29. juni til den 2. juli og er blevet muliggjort i et samarbejde med Naturstyrelsen og Melbylejrens Venner. maw

Melbylejren var oplagt, da alle de samlere, der i næsten 30 år har været tilknyttet Michael Fibigers store udgivelse, skulle finde et sted, hvor de kunne fejre, at projektets gennemførelse. Mange af de natsværmere, som indgår i projektet er nemlig indsamlet på Melby Overdrev, der ligger klods op af Melbylejren. Foto: Thomas Arnbø.

Noctuidae Europaeae

Det sidste bind i Michael Fibigers 13-bindsværk om natsværmere Noctuidae Europaeae udkom posthumt i slutningen af 2011 med støtte fra Carlsberg Fondet. Michael Fibiger havde arbejdet på det under sin kræftsygdom og færdiggjort sin del af værket, inden han døde i februar 2011. Laszlo Ronkay fra Zoologisk museum Budapest har været redaktør på bogen, mens Michael Fibigers kone, Mariann Fibiger, med venners hjælp har fået bogen trykt og gjort klar til salg.